

3. Дроздов П.Г. Судебный контроль за расследованием преступлений. Советская Юстиция. 1992. № 15–16. С. 11–19.
4. Загальна декларація Організації Об'єднаних Націй з прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
8. Маляренко В.Т., Пилипчук П.П. Головні напрями розбудови кримінального судочинства, структура і зміст майбутнього КПК України. Право України. 2000. № 8. С. 10–20.
9. Машовец А.О. Принцип состязательности и его реализация в предварительном следствии: дисс. канд. юрид. наук Урал. гос. юрид. акад. Екатеринбург, 1994. 184 с.
10. Міжнародний пакт Організації Об'єднаних Націй про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
11. Скрипіна Ю.В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х., 2008. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2005/05kovpsk.zib>.
12. Тихомиров Ю.А., Сухарев А.Я., Демидов И.Ф. Законность в Российской Федерации. М., 1998. 226 с.
13. Туманянц А.Р. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судових функцій у досудовому провадженні. Форум права: електронне фахове видання. 2011. № 2. С. 896–901.

МАЛЮНЦ Б. Е.,
аспірант кафедри
кримінального процесу
(Національний університет «Одеська
юридична академія»)

УДК 343.12

СЛІДЧИЙ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Стаття присвячена аналізу процесуального статусу слідчого як суб'єкта кримінального переслідування. У роботі автор досліджує функціональну спрямованість діяльності слідчого, а також вивчає процесуальні повноваження, які може реалізувати слідчий під час здійснення кримінального переслідування.

Ключові слова: слідчий, кримінальне переслідування, сторона обвинувачення.

Стаття посвящена анализу процессуального статуса следователя в качестве субъекта уголовного преследования. В работе автор исследует функциональную направленность деятельности следователя, а также изучает процессуальные полномочия, которые может реализовать следователь при осуществлении уголовного преследования.

Ключевые слова: следователь, уголовное преследование, сторона обвинения.

The article is devoted to the analysis of procedural status of investigator as a subject of criminal prosecution. In this work the author examines the functional direction of the investigator's activity, as well as procedural powers that the investigator can carry out in the course of criminal prosecution.

Key words: *investigator, criminal prosecution, prosecution party.*

Вступ. Відповідно до ст. 3 КПК одним із завдань кримінального провадження є забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування. Очевидно, що ефективність досудового розслідування, перш за все, буде залежати від суб'єктів, які здійснюють досудове розслідування. І передусім ідеться про слідчого. Якісне досудове розслідування, яке було проведено слідчим, є гарантією забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження. Поряд із цим у доктрині кримінального процесу слідчий досліджується, перш за все, як один із представників сторони обвинувачення. До того ж, розуміючи місце та значення власне кримінального переслідування у всьому обсязі діяльності слідчого, обов'язково необхідно провести аналіз процесуального статусу слідчого саме як суб'єкта кримінального переслідування.

Проблематикою процесуального статусу слідчого займалися такі вчені, як Ю.П. Алєнін, В.Б. Андрусак, О.Л. Арістархов, І.В. Гловюк, М.С. Городецька, В.О. Гринюк, А.П. Гуляєв, В.С. Зеленецький, Ц.М. Каз, О.О. Кіпер, О.І. Литвинчук, Л.М. Лобойко, В.З. Лукашевич, І.Б. Рогатюк, В.М. Савицький, О.А. Солдатенко, В.В. Шимановський та інші. Поряд із цим у доктрині кримінального процесу майже не приділено уваги проблематиці процесуальних повноважень слідчого, які він може реалізувати як суб'єкт кримінального переслідування.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження повноважень слідчого як суб'єкта кримінального переслідування.

Результати дослідження. Згідно з п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК слідчий у кримінальному провадженні уповноважений у межах компетенції, передбаченої КПК, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. До того ж таким повноваженням наділений лише слідчий. Прокурор, незважаючи на його досить широкий обсяг повноважень на стадії досудового розслідування, більшою мірою здійснює наглядову функцію з деякими елементами кримінального переслідування. Слідчий у свою чергу зобов'язаний провести швидке, повне та неупереджене досудове розслідування, та саме він буде здійснювати більшу частину процесуально значущих дій, які й характеризують його як суб'єкта кримінального переслідування. Тому в будь-якому разі, аналізуючи суб'єктів кримінального переслідування, окрему увагу треба приділити слідчому.

Перш за все, варто зауважити, що в кримінальній процесуальній доктрині ніколи не існувало єдиної думки щодо ролі слідчого як суб'єкта кримінального переслідування. Ц.М. Каз зазначає, що погляди науковців щодо функціонального навантаження слідчого можна поділити на 3 групи: слідчий є суб'єктом обвинувачення; слідчий здійснює одразу декілька функцій – обвинувачення, захист і вирішення справи; слідчий виконує функцію розслідування [1, с. 60]. І.В. Гловюк стверджує, що в діяльності слідчого наявна поліфункціональна характеристика, відповідно до якої слідчий здійснює: 1) функцію кримінального переслідування у формі підозри, 2) функцію розслідування, 3) функцію забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, 4) функцію міжнародного співробітництва, 5) реабілітаційну функцію [2, с. 217].

При цьому найцікавішим є погляд М.С. Строговича, який вказує, що, зважаючи на обов'язок слідчого провести повне та всебічне розслідування, слідчий виконує одразу три функції: функцію кримінального переслідування (обвинувачення), захисту та вирішення справи [3, с. 226]. Аналогічну точку зору поділяють і В.М. Савицький та Я.П. Зейкан. На їхню думку, приймаючи рішення про закриття кримінального провадження, слідчий виконує поряд із функцією обвинувачення ще й функцію вирішення справи, а займаючись пошуком і дослідженням доказів, які виправдовують підозрюваного або пом'якшують його

відповідальність, слідчий виконує і функцію захисту [4, с. 43–44; 5, с. 8]. Така позиція викликала бурхливе обговорення серед учених-процесуалістів. Наприклад, В.З. Лукашевич зазначає, що поєднання таких протилежних функцій, як обвинувачення та захист, в одній особі з тим, щоб вона з однаковою енергією, наполегливістю та ефективністю їх виконувала – вимога нереальна [6, с. 57]. Аналогічну позицію підтримує і В.О. Гринюк [7, с. 121]. О.Л. Арістархов, узагальнюючи позиції вчених, вказує, що такий підхід є як мінімум спірним, адже «за такого підходу відпадає необхідність в участі захисника, суду, а в кінцевому підсумку – у реалізації принципу змагальності сторін» [8, с. 64].

Ми погоджуємося з такими висновками науковців. Справді, у процесі своєї діяльності слідчий також зобов'язаний забезпечити реалізацію прав особи, стосовно якої ведеться досудове розслідування. Проте в цьому випадку не можна стверджувати, що слідчий здійснює функцію захисту. Він лише забезпечує виконання кримінальної процесуальної форми, яка передбачена кримінальним процесуальним законодавством. Відповідно, саме суворе дотримання всіх вимог чинного законодавства і є основою гарантією забезпечення реалізації прав підозрюваним. Слідчий, відповідно, лише дотримується вимог закону, на яких і базуються основні положення функції захисту. Крім того, надто спірним є думка про те, що на слідчого покладається функція вирішення справи, адже така функція притаманна виключно суду. Відтак на момент закінчення досудового розслідування, згідно з дією принципу презумпції невинуватості, справа ще не може вважатися вирішеною, адже вирок суду ще не набрав законної сили.

Також заслуговує на увагу позиція В.М. Савіцького, який вважає, що «стороною обвинувачення слідчий, звичайно, бути не може, проте неможливо уявити собі, що, зібравши докази, які викривають обвинуваченого у вчиненні злочину, переконавшись в його винуватості та виклавши всі свої переконання в обвинувальному висновку, слідчий досі нікого не обвинувачує, а лише розслідує справу. Навпаки, це якраз той момент розслідування, коли функція обвинувачення лишається у слідчого, так би мовити, «в чистому вигляді», як основна та єдина» [9, с. 50]. З такою позицією також погодитися складно. Навіть під час складання обвинувального акта слідчий викладає лише свою позицію, яка є результатом проведеного ним кримінального переслідування. При цьому не можна забувати, що будь-який обвинувальний акт повинен бути затверджений (а інколи навіть і складений) прокурором, який і буде підтримувати обвинувачення в суді. Тобто, незважаючи на те, що фактично обвинувальний акт складався слідчим, «перетворити» цей документ зі звичайного переліку висновків щодо проведеного досудового розслідування на документ, яким визначаються обсяг і межі обвинувачення, може лише прокурор. А тому буде неправильно відносити слідчого до суб'єкта, який здійснює обвинувачення.

Зі схожою точкою зору погоджується значна кількість учених-процесуалістів, які розглядають слідчого виключно як суб'єкта, який здійснює кримінальне переслідування [1, с. 29–30; 10, с. 87; 11, с. 32; 12, с. 10]. До того ж для узагальнення майже всіх наукових робіт із цього питання досить для прикладу навести позицію Л.Д. Кокорева, який зазначає, що «кожний учасник кримінального процесу повинен займатися своєю справою: слідчий розслідувати, а суд – здійснювати правосуддя» [13, с. 42]. У принципі, така думка також підлягає певній критиці, проте в рамках дослідження можна погодитися з висновком, що слідчий під час досудового розслідування займається, перш за все, кримінальним переслідуванням.

Так, згідно з ч. 2 ст. 40 КПК слідчий уповноважений:

- 1) починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК;
- 2) проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, встановлених КПК;
- 3) доручати проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам;
- 4) звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій;

- 5) повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру;
- 6) за результатами розслідування складати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження;
- 7) приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, зокрема щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених ст. 284 КПК;
- 8) здійснювати інші повноваження.

Одним із ключових повноважень, яке характеризує слідчого як суб'єкта кримінального переслідування, є можливість починати кримінальне провадження у випадках, передбачених КПК. За своєю процесуальною формою таке повноваження слідчого є подібним до аналогічного повноваження прокурора. Проте якщо початок досудового розслідування прокурором є радше винятком, то для слідчого така діяльність є більш притаманною. Наприклад, стандартна процедура початку досудового розслідування, яка передбачена Інструкцією про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події [14], передбачає реєстрацію заяви в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події з наступним повідомленням, як правило, начальника слідчого підрозділу для внесення слідчим відповідних відомостей до ЄРДР. Зважаючи на те, що для повідомлення про кримінальне правопорушення більшість громадян звертається саме до органів Національної поліції (або повідомляють оператору телефонної лінії «102», який також належить до Національної поліції), можна зробити висновок, що саме працівниками вказаних органів починається більшість кримінальних проваджень.

Наступним повноваженням слідчого, яке характеризує його як суб'єкта кримінального переслідування, є можливість проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД). І якщо роль слідчого під час проведення гласних слідчих (розшукових) дій була й залишається ключовою, то щодо НСРД ситуація дещо інша.

Наприклад, проаналізувавши види НСРД, можна зробити висновок, що більшість із них вимагають не лише знань у галузі права, а й наявності специфічних оперативних навичок. Як зазначає М.А. Погорецький, на практиці проведення негласних слідчих (розшукових) дій, як правило, слідчим не здійснюється, а доручається уповноваженим оперативним підрозділам [15, с. 273]. За таких умов цей висновок є цілком логічним, адже сьогодні форми проведення НСРД фактично збігаються з формами проведення оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД). Відповідно, оскільки ОРД проводять лише працівники оперативних підрозділів, то саме ними й буде доручатися проведення НСРД в рамках досудового розслідування. Ба більше, значна частина НСРД буде передоручатися оперативними підрозділами відповідним оперативним та оперативно-технічним підрозділам. Отож роль слідчих зводиться лише до організації проведення відповідних дій, а не до власне їх виконання.

Тому з огляду на специфічну роль слідчого під час проведення НСРД та колізії КПК в частині складання доручень прокурора оперативним підрозділам вважаємо, що необхідно внести зміни до ч. 6 ст. 246 КПК та викласти її в такій редакції: «Проводити негласні слідчі (розшукові) дії мають право уповноважені оперативні підрозділи Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового та митного законодавства, органів Державної прикордонної служби України за дорученням слідчого або прокурора. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи». Відповідно, змін потребує і п. 2 ч. 2 ст. 40 КПК, де необхідно виключити вказівку про те, що слідчий має право проводити негласні слідчі (розшукові) дії.

Також, як суб'єкт кримінального переслідування, слідчий має право ініціювати застосування заходів забезпечення кримінального провадження (зокрема, запобіжних заходів). Законодавець виділяє особливий статус слідчого під час вирішення цих питань. Наприклад, згідно з ч. 3 ст. 40 КПК у разі відмови прокурора в погодженні клопотання слід-

чого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед прокурором вищого рівня, який протягом трьох днів погоджує відповідне клопотання або відмовляє в його погодженні. Тобто, навіть незважаючи на те, що слідчий зобов'язаний виконувати доручення та вказівки процесуального керівника, незгода з прокурором із ключових питань досудового розслідування може стати причиною розгляду відповідного клопотання вищим прокурором.

Не менш ключовим положенням кримінального процесуального законодавства, яке характеризує слідчого як суб'єкта кримінального переслідування, є можливість складення та вручення повідомлення про підозру. Водночас не можна забувати, що специфіка цієї процесуальної дії, а також подальше можливе суттєве обмеження прав і свобод особи вимагає постійного нагляду прокурора під час здійснення цієї процедури. Тому будь-яке письмове повідомлення про підозру вимагає погодження процесуального керівника. Аналогічною є ситуація й у випадку зміни повідомлення про підозру. Водночас варто зазначити, що інколи навіть такого постійного прокурорського нагляду не досить для того, щоб повною мірою забезпечити реалізацію прав і законних інтересів учасників кримінального провадження. До того ж інколи повідомлення про підозру буде вважатися не негативним фактором для особи, якій буде вручене таке повідомлення про підозру, а можливістю повною мірою захистити свої права.

Так, згідно з ч. 1 ст. 227 КПК повідомлення про підозру обов'язково здійснюється у трьох випадках: затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення; обрання до особи одного з передбачених КПК запобіжних заходів; наявності достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення. У цьому разі необхідно проаналізувати саме третій випадок повідомлення про підозру.

Законодавець не розшифровує, що може вважатися достатністю доказів, за яких повинно бути здійснено повідомлення про підозру. Існує думка, що під достатніми доказами стосовно рішення про повідомлення особі про підозру треба розуміти достовірні відомості, зібрані, перевірені й оцінені слідчим, прокурором у встановленому законом порядку, які у своїй сукупності приводять до єдиного висновку, що на певний момент розслідування конкретна особа вчинила кримінальне правопорушення [16, с. 163–164]. Ми підтримуємо точку зору про те, що оскільки підозра формулюється у свідомості слідчого та/або прокурора на підставі суб'єктивного переконання, зважаючи на зібрані в кримінальному провадженні докази, то достатні докази для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення – це оціночне поняття [17, с. 638]. Водночас варто пам'ятати, що КПК зобов'язує слідчого або прокурора здійснити повідомлення про підозру за наявності достатніх доказів. А тому з точки зору законодавця виглядає не цілком логічним засновувати юридичний обов'язок на оціночних поняттях, навіть не надаючи критерієві достатності доказів.

Саме тому в КПК повинно бути визначення поняття «достатніх доказів», за допомогою якого можна буде встановити критерії, за яких така сукупність доказів буде об'єктивно існувати. Це дасть змогу вивести та чітко встановити момент потреби повідомлення особі про підозру, що, у свою чергу, дасть можливість їй повною мірою захистити свої права та законні інтереси.

Також до повноважень слідчого як суб'єкта кримінального переслідування належить можливість самостійного закриття кримінального провадження. Згідно зі ст. 284 КПК слідчий приймає постанову про закриття кримінального провадження лише в тому разі, коли жодній особі не було повідомлено про підозру, та лише за таких підстав:

- якщо була встановлена відсутність події кримінального правопорушення;
- якщо була встановлена відсутність у діянні складу кримінального правопорушення;
- якщо набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою;

- стосовно податкових зобов'язань особи, яка вчинила дії, передбачені ст. 212 КК, досягнутий податковий компроміс відповідно до підрозділу 9-2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України;

- існує не скасована постанова слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження в кримінальному провадженні щодо того самого діяння, яке розслідувалося із дотриманням вимог щодо підслідності.

Крім того, слідчий і прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження також у разі, коли строк досудового розслідування, визначений ст. 219 КПК, закінчився та жодній особі не було повідомлено про підозру.

Висновки. Основні повноваження слідчого як суб'єкта кримінального переслідування перераховані у ст. 40 КПК. Водночас форми реалізації функції кримінального переслідування деталізуються в інших процедурних положеннях КПК. До того ж, як було встановлено, низка цих положень потребує вдосконалення. Наприклад, законодавець не передбачив жодних процесуальних орієнтирів, які б вказували на визначення категорії «достатність доказів» у разі повідомлення особі про підозру, що може тягнути за собою процесуальні порушення у формі затягування повідомлення про підозру, у такий спосіб не надаючи особі процесуального статусу підозрюваного та штучно обмежуючи її права. І така проблема виглядає більше ніж реальною навіть з огляду на введення нового суб'єкта кримінального провадження – іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування (до якої можна віднести особу, якій не було повідомлено про підозру, навіть якщо доказів для цього достатньо). Це, а також інші обставини вказують на необхідність продовження дослідження проблематики визначення процесуального статусу слідчого як суб'єкта кримінального переслідування.

Список використаних джерел:

1. Каз Ц. М. Субъекты доказывания в советском уголовном процессе: Государственные органы. Саратов: СГУ, 1968. 68 с.
2. Гловюк І.В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.: монографія. Одеса: Юридична література, 2015. 712 с.
3. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Т 1. Основные положения науки советского уголовного процесса / М.С. Строгович. М.: Наука, 1968. 468 с.
4. Савицкий В.М. Государственное обвинение в суде / В.М. Савицкий. – М.: Наука, 1971. 343 с.
5. Зейкан Я.П. Право на захист у кримінальному процесі: практ. посібник. К.: Юридична практика, 2004. 288 с.
6. Лукашевич В.З. Осуществляет ли следователь функцию обвинения в стадии предварительного расследования? Калининград, 197. С. 157.
7. Гринюк В.О. Функція обвинувачення в кримінальному провадженні України: теорія та практика: монографія. К.: Алерта, 2016. 358 с.
8. Аристархов А.Л. Осуществление следователем уголовного преследования: дис. канд. юр. наук: спец. 12.00.09. Санкт-Петербург, 2008. 214 с.
9. Савицкий В.М. Государственное обвинение в суде. М.: Наука, 1971. 343 с.
10. Даев В.Г. Взаимосвязь уголовного права и процесса. Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1982. 112 с.
11. Рогатюк І.Б. Обвинувачення у кримінальному процесі України: монографія. К.: Атіка, 2007. 160 с.
12. Чепурний О.О. Кримінально-процесуальні функції на стадії досудового розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2005. 195 с.
13. Служение истине: научное наследие Л.Д. Кокорева: сб. статей / Отв. ред. В.А. Панюшкин. Воронеж: Изд-во Воронежского гос. ун-та, 1977. 399 с.

14. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України № 1377 від 6 листопада 2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15>.

15. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 270–276.

16. Аленін Ю.П., Гловюк І.В. Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення. Вісник Південного регіонального центру Нац. акад. правових наук України. 2014. № 1. С. 161–169.

17. Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. коментар: у 2 т. / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонкі, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 2012. 768 с.

МОМОТЕНКО Т. Д.,
доктор юридичних наук
(Служба безпеки України)

УДК 340.116:355.4

ОПЕРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ – НОВА ПАРАДИГМА ПРОТИДІЇ СЛУЖБОЮ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЗАГРОЗАМ НАЦІОНАЛЬНІЙ ДЕРЖАВНОСТІ

Стаття присвячена розгляду поняття оперативної діяльності СБ України як основоположної категорії відповідної теорії та практики. Вивчення та узагальнення практики існування досліджуваного явища стало методологічною основою виведення поняття оперативної діяльності. Виведено істотні ознаки, притаманні оперативній діяльності СБ України, що лягло в основу вироблення відповідного поняття.

Ключові слова: *оперативна діяльність, контррозвідувальна діяльність, оперативно-розшукова діяльність, конспірація, розвідувально-підривна діяльність, парадигма.*

Статья посвящена рассмотрению понятия оперативной деятельности Службы безопасности Украины как основополагающей категории соответствующей теории и практики. Изучение и обобщение практики существования исследуемого явления стало методологической основой вывода понятия оперативной деятельности. Выведены существенные признаки, присущие оперативной деятельности Службы безопасности Украины, что легло в основу выработки соответствующего понятия.

Ключевые слова: *оперативная деятельность, контрразведывательная деятельность, оперативно-розыскная деятельность, конспирация, разведывательно-подрывная деятельность, парадигма.*

The article is devoted to the consideration of the notion of operational activity of the SBU as a fundamental category of the relevant theory and practice. The study and generalization of the practice of existence of the investigated phenomenon has

